

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Jednou za čas**

Identifikátor ISSN: **2573-4091**

Stránky: **[8], [9], [10], [11]**

JEDNOU ZA ČAS

Vydává jednou za čas, ale nejméně šestkrát do roka Umělecký klub v Chicagu

Pub'd by the Bohemian Arts Club of Chicago

Roč. V. LEDEN 1919 Čís. 1

To jsou činy jakých dnes je nutno. My nemůžeme chtít, by nám byla dána naše svoboda těmi, kteří se pro svou vlastní bijí, kteří pro ni krváčí.

Toho si také jsou vědomí čeští vojáci, kteří již přicházejí do Francie s rozpyjatým bílým lvem na krvavém poli, toho si musíme být vědomi my všichni. Být Čechem musí být ctí, jako je ctí být Francouzem, poněvadž on statečně svou vlast hájí. Krása a noblesa jsou v zájemné oddanosti pro společnou čest.

Ale také v oddanosti všech, nejen v šlechtnosti jedněch, při čemž lišáci a zbabělci by počítali na nezasloužený prospěch. Tak jak by s námi šli všichni naši z Čech, kdyby mohli, tak půjdou všichni Češi v zahraničí, poněvadž mohou. Všichni Češi půjdeme v boj proti našemu nepříteli. Naše čest to žádá a je to také nás všech vůle a naše krása. "Národ sobě!"

Po pátém létě Kupka předal vedení kolonie Umírovovi, vykonav úžasný kus cenné práce. Pro tu práci a pro to, že jsem byl vždy tak do něho zamilován, odpustí mi čtenář, že jsem snad prodal při Kupkovi nesoouměrně dlouho v tomto nástínu. Ale Kupka toho zasluhuje.

(Pokračování.)

Ze zašlých dob.

Píše Jos. Mach.

(Pokračování.)

Byl krásný májový večer. Bylo to krátce potom, co Jaroslav Hašek, spisovatel a zbankrotovaný majitel obchodu se psy a bývalý redaktor "Světa zvířat", uplatňoval své žurnalistické schopnosti v odborném časopisu "Knihařský obzor". Jednoho dne se mu poštěstilo napsati článek, že ze zdravotních ohledů se vázání knih nedoporučuje, poněvadž ve škrobu, kterého se užívá při vazbě knih, žijí miliar-

dy choroplodných bakterií. Článek ten, jak Hašek později vyprávěl, vyvolal sensaci ve společenstvu knihařů, a ubohý autor byl z redakce vyštván, při čemž ho prý dva knihaři drželi za límec. Hašek v tomto pohnutém okamžiku se zmohl pouze na prohlášení, že společenstvu knihařů upírá vzdělání, dodávaje: "Mne to neuráží, ale vás to charakterisuje".

Po tomto nepřijemném intermezzu zbývalo mu dosti volného času k návštěvě "Monaka", kde také seděl za onoho krásného májového večera, ponořen jsa ve vážný rozhovor, s jakýmsi mladičkým národním socialistou z Čes. Budějovic, jemuž se snažil dokázati, že Ibsenova dramata jsou vlastně veselohry a mají se také tak hráti, a když tomu p. Šimek (tak se onen mladík jmenoval) nechtěl věřit, slíbil mu Hašek, že ho o půl jedné s půlnoci zfackuje.

Po té se obrátil k mladému básníku Škarvanovi, jenž se nedávno vrátil z Istrie a vyčerpával trpělivost společenosti neustálým vyprávěním o své básnické knize cestopisných nálad, kterou právě vydal a kterou chtěl každému prodat s vlastnoručním podpisem. Hašek ho dlouho se zájmem poslouchal a konečně vážně řekl: "Ohledně té vaší knihy vám, pane Škarvane, musím říci dvě věci: "Za první jsem to nečetl, a za druhé jest to pitomost." Pan Škarvan snažil se Haškovi poukázati na logický rozpor takového tvrzení, ale Hašek se nedal, citoval na důkaz svých slov Schopenhauera a Šafaříka, spletl do svých vývodů různé nářázky na racionelní chov yorkshirských prasátek, prohlásil p. Škarvana za cizopasníka na zdravém stromě české turistiky a končil prohlášením, že dá p. Škarvanovi v deset hodin facku, nepřestane-li vychvalovati své básně. A skutečně mu ji v deset hodin dal, ale v zápětí si ho usmířil tím, že před tváří celé společnosti dal mu jakési zadostučinění v tom smyslu, že tou fackou nemíní pana Škarvana urazit, s kteroužto satisfakcí se pan Škarvan spokojil, jsa při tom terčem upřímně cítěné soustrasti se strany všech přítomných.

Hašek byl, jak vidno, onoho večera ve velmi bojovné náladě, a provokoval

lk hádce i staříčkého Arbese, když tento nechtěl věřit, že Hašek se znal osobně s Karlem Hynkem Máchou. Bůhví co by se bylo ještě stalo téže noci, kdyby se nebyl krátce po desáté hodině objevil ve dveřích malíř Rubín s mužem v prostředních letech, jehož představil jako Václava Klimeše, vévodu macedonského. Víme již, jakým vévodou byl Václav Klimeš.

Stal se ihned středem pozornosti u všech pěti stolů v místnosti a záhy vzbuzoval všeobecný podiv, když začal vyprávět o svých neuvěřitelných (a skutečně mu také nikdo nevěřil) hrdinstvích, jimiž se vyznamenal v bojích na Balkáně, a když jsa dalek nemístné neskromnosti, nikterak se netajil, že jest postrachem Turků, kteří při pouhém zaslechnutí jména Klimešova dávají se na překotný útěk. Nestříhaní umělci se znamenitě bavili i tehdy, když Václav Klimeš jako nějaká Siréna začal jim lákavými barvami líčiti krásy a slasti divokých bitev na nůž v roklinách Strumice a Marice, uváděl úžasné čísllice usekaných hlav různých tureckých pašů a begů, a když

snážil se přemluvit příslušníky Monaka, aby se s ním vydali na poloostrov balkánský a tam v četách bulharských revolučních komitů nasazovali své životy za slovanské křesťanstvo, Sliboval každému flintu zdarma a slušnou, výživnou vojenskou stravu. Ale ani tato svůdná nabídka neúčinkovala, a když Václav Klimeš, vévoda macedonský, skončil svou řeč voláním "Za mnou, děti, kdo tak смеjší!"—odpověděly mu monacké "děti" trapným a rozpačitým mlčením. Jediný malíř Rubín, který Klimeše přivedl a nyní na jeho účet pil, byl ochoten po příkladu středověkých rytířů vzít na se kříž a účastnit se toho moderního tažení proti neobřezaným hrdlořezům muslimanským. A jak se nedalo ani jinak očekávat, také Jaroslav Hašek, jednak proto, že byl onoho dne ve rvavé náladě, a jednak z té příčiny, že vždycky ochotně šel za tím, do čeho mu nic nebylo, dal se ihned zapsat do macedonské bandy, prohodiv při tom historické slovo: "Bůh tomu chce". Pili hned s Klimešem litkup a Hašek se zavázal, že do

Ogden Motor & Supply Co.

AUTOMOBILES - TRUCKS

SOLID PNEUMATIC TIRES

3854-56-58-60 Ogden Ave.
CHICAGO, ILL.

V. E. Červený

Tel. Lawndale 155

Monarch Pivovar

Old Times Beer

Zeptejte se
kohokoli, kdo
se dělá
hluchým, zda
si vezme
sklenku

Malvazu?

Uvidíte, že
hned uslyší!

E. Zeman,
český jednatel

týdne přivede šedesát dalších takových bojovníků, jako je on sám. Vévoda macedonský byl spokojen a prohlásil Monako za svůj hlavní verbířský stan. A to bylo příčinou, že stateční Monačáci se začali místnosti vyhýbati, neboť se jim patrně přičilo prolévání turecké krve. Malíř Šrot pak dokonce nestoudně se omlouval, že nemůže jít na Balkán, poněvadž je zbabělec. Klimeš pozval na druhý den Haška do svého bytu, aby prý se poradili o dalších přípravách ke své vojenské výpravě.

*

Té doby stával v Havlíčkově třídě na Královských Vinohradech tichý činžák, označený číslem 40. V druhém poschodí tohoto domu bydlila jakási pí. Šturmová, dáma již asi 40letá, která se živila mechanickým mandlem a přijímáním studujících na byt se stravou a s celým zaopatřením. Takto byla to paní velice bystrá a širokého rozhledu, a honosila se neobyčejnou sečtělostí a znalostí literatury. Nebyla však pouze pilnou čtenářkou novin a knížek, ale zajímala se i o spisovatele a básníky, považující za veliké štěstí, když mohla některého českého literáta poznati osobně, třeba jen z povzdálí. A nebylo to tudíž náhodou, že právě u ní bydlila střídavě různá studující embrya spisovatelská, mladí básníci a povídkáři, budoucí to hvězdy českého písemnictví. Pí. Šturmová je ctíla a vzhlížela k nim s úctou téměř posvátnou, což oni milerádi a blahosklonně přijímali jako nepatrnou zálohu své příští slávy a nesmrtelnosti. Ona pak v pečlivé paměti uchovávala každé jejich slovo a hnutí, a jsem jist, že ještě dnes si na ně s bolestí vzpomíná, neboť většina z nich jest jí doposud dlužna za byt a celé zaopatření. Takové upomínky jí ovšem málo pomohou, neboť dluhující spisovatelé na žádné upomínky nereagují.

Básníci Vilém Barnabášek a Josef Jaroslav Fabián bydlili tehdy u pí. Šturmové. Uměli prý oba krásně básnit a Klimeš, vévoda macedonský, který uměl tak krásně vypravovati o svých půtkách s Turky, se k nim taky nastěhoval. Básník Barnabášek bydlil u pí. Šturmové již drahnou dobu, to-

tiž celý měsíc, což musilo překvapiti každého, kdo ho jen poněkud znal. Nevydržel totiž v žádném bytě dlouhou dobu a obyčejně asi za 14 dní, když kvartýrská ve své zabeđenosti a neznalosti literárních poměrů, požadovala zapravení nájemného, sebral svých pět švestek a hledal si byt se zvláštním vchodem na zcela opačném konci král. hlav. města Prahy. Toto "stěhování" mu nepůsobilo velkých obtíží, neboť nebyl přetřizen statky pozemskými. Jednu košili odnesl zpravidla na sobě a druhou, nebyla-li právě u pradelny, v papíru pod paždím. U pí. Šturmové však vzhledem ke svému básnickému jménu to vydržel nejdéle a to zároveň mu umožnilo, že jako očitý svědek mohl se účastniti revolučních macedonských piklů, jež Hašek kul s Klimešem při džbánkách piva v bytě oné dobré paní. Výsledek těchto tajemných porad byl, že Václav Klimeš jednoho krásného dne opustil Prahu a Čechy a odjel zpět do Bulharska, kamž ho Hašek slíbil v nejbližší době následovati se svými šedesáti věrnými naverbovanci. "V Sofii se sejdem", tak zněla lakonická věta, již pronesl vévoda macedonský, když vstupoval do vlaku.

Hašek dostal svému slovu a vydal se na cestu do Sofie, ale dlužno podotknouti, že nevedl s sebou šedesát, nýbrž pouze tři bojovníky. Větší počet se mu jich nepodařilo zlákat. Byli to malíř Rubín, spisovatel a překladatel Gottwald a jakýsi Staňa Vladyka. V prvních dnech měsíce června, když opouštěl Hašek jednou odpoledne svůj byt a teta, u které bydlil, mu kladla na srdce, aby přišel v čas k večeři, že budou mít játra, odvětil: "To si pochutnám", a zmizel ze dveří. Téhož dne vydal se s třemi svými druhy pěšky na cestu k bulharským povstalcům v Macedonii. Vyrazili úderem druhé hodiny odpolední a ubírali se podél Tomášského pivovaru a pak Pruskou branou směrem k Unhošti.

Jest známo, že městečko Unhošť leží zcela opačným směrem od Prahy než balkánský poloostrov, ale zarazivší se čtenář nesmí z toho vyvozovati nesprávné důsledky a domnívati se, že naši cestující bojovníci byli neznalí této základní zeměpisné pravdy a že

snad již při prvním kroku z Prahy za-
bloudili. Cesta, nastoupená směrem k
Unhošti, měla jiný účel. Jaroslav Ha-
šek měl totiž téhož večera přednáseti
v onom starobylém městě ve schůzi
anarchistů o škodlivých účincích alko-
holu, a se svými druhy chtěl ještě do
večera tam dorazit a přednáseti, aby
se neřeklo, že odešel z Čech a nechal
za sebou nějaké nevyplněné závazky.
Byl na svou přednášku řádně přípra-
ven studiem knižním i praktickým a
cestou stále si potichu opakoval:
"Zkušenost i chemie nás učí, že jsou
okamžiky v životě lidském, kdy člo-
věk se podobá zvířeti",—a jiné podob-
né poznatky z ovzduší alkoholu.

Byl teplý májový den a slunce hrá-
lo, vysušuje nemilosrdně krky bojov-
níků, ubírajících se přes Unhošť na
Balkán. Když zahýbali kolem Tomáš-
ského pivovaru, navrhl Góttvald, aby
se na cestu posilnili, což bylo bez roz-
mýšlení schváleno.

(Pokračování.)

ZPRÁVY KLUBOVNÍ.

Z mnohých slibných podniků, pro-
jektovaných klubem v poslední době,
sešlo k malé radosti všeho členstva,
které má o klub zájem a které by rá-
do vidělo, aby klub náš vyvíjel větší
činnost, jak před veřejností tak i ve
vnitřním svém životě. Zdá se, jako
bychom podřimovali a pozbyli všeho
zájmu o osudy a prestiž našeho je-
diného uměleckého střediska. Výtvar-
nická výstava, která měla být uspořá-
dána na podzim, spadla do vody, na-
vrhovaný klubovní výlet také nebyl
proveden a ani k akci, vyvolané v ži-
vot za účelem pořádání koncertů
komorní hudby, nedošlo z důvodů na
snadě jsoucích. A výsledek debat v
posledních schůzích ukazuje, že ani
pro nějaký zábavní umělecký večer,
jaké bývaly pořádány v letech minu-
lých, není mezi členstvem zvláštní ná-
lady. O schůze klubu jeví se po-
měrně malý zájem a i ty nejlákavější
poznámky tajemníkovy na zvacích
lístcích mizejí se s účinkem. A tak
došlo až k tomu, že v předešlé schůzi
nemohla být provedena ani nominace
k volbám nových úředníků, jež se ko-
nají při dnešní valné hromadě. Klub
pomalu už bude vypadat jako ta Šípko-

vá Růženka, jež usnula mezi trpaslí-
ky, a ne a ne se probuditi, dokud ne-
přijde nějaký ten princ, jenž odstraní
všecky ty šípkové ostny a pichláčky,
zatarasující cestu k životu činoro-
děmu a skutečně uměleckému. Je-li
nějaký talkový nebojácný princ mezi
námi, necht' se neostýchá, vyleze na
světlo a dá se nominovati pro někte-
rý úřad. Může býti ujištěn, že bude
zvolen všemi hlasy.

Uměleckému klubu zaslán byl čest-
ný diplom Českého Národního Sdru-
žení s vlastnoručním podpisem otce a
prvního presidenta naší českoslo-
venské republiky, prof. T. G. Masa-
ryka, v uznání činnosti našeho klubu
ve prospěch akce za osvobození našich
rodných zemí z cizího područí. Bylo
usneseno diplom zarámovati a vyvěsiti
v klubovní místnosti, a p. Rudolf uvo-
lil se ochotně vypracovati umělecký
rámec pro tuto významnou památku.

V časopisech anglických velice po-
chvalně zmiňují se odborní kritikové o
malířských pracích našeho člena Jos.
Tománka, který obdržel nedávno prv-
ní cenu nadace Bryan Lathropovy. —
Jmenovitě jest chválen jeho nejnověj-
ší obraz "Podzimní krajina."

Výborný pěvec písní a dnes přední
činník české kolonie pařížské, pan
Boža Umírov podívá se dle všeho po
devítileté přestávce opět do Spoj. Stá-
tů. Vysvítá tak z lístku, který m. m.
obdržel Umělecký klub. Pohlednice,
na které jest fotografie "La Vaucresso-
nière", Umírovova to majetku ve
Vaucresson, je datována v Paříži 2.
prosince. Zní: "Drazí krajané! Náš,
přítel, Eddie Freund, přišel ke mně z
Aix do Paříže na dovolenou a vzpomí-
náme na vás a těšíme se na shleda-
nou. Se srdečnými pozdravy vaší u-
přímní — Boge Oumiroff, Edward
Freund, Janie Oumiroff." Virtuosi na
housle, p. Freund, který po Kupkovi
nyní převzal vedení pařížských Čechů,
i naši pařížští přátelé, budou nám
ovšem vřele vítáni.

V příštím čísle našeho klubovního
orgánu počneme uveřejňovati zajíma-
vé črty pod názvem "Potulky po ate-
lierech našich klubovních výtvarníků."
Bude je psáti člen klubu, který si ne-
přeje býti jmenován.